

Warszawa, dnia 7 marca 2022 r.

Informacja o wynikach kontroli

na temat: Wykorzystanie i rozliczenie dotacji przekazanych z budżetu MSWiA na realizację zadań wynikających z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym zrealizowanej w Towarzystwie Słowaków w Polsce

- I. Podstawa prawna**
Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹.
- II. Tryb kontroli**
Kontrola została przeprowadzona przez Departament Kontroli i Nadzoru (obecnie Departament Kontroli) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w trybie zwykłym, zgodnie z *Planem kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2021*.
- III. Termin kontroli**
Od 21 kwietnia 2021 r. do 8 lipca 2021 r.
- IV. Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:**
- 1) Zgodność podjętych działań i poniesionych wydatków z postanowieniami umów dotacyjnych nr: 11-3/WMNiE/2020; 11-9/WMNiE/2020; 11-11/WMNiE/2020.
 - 2) Terminowość realizacji zadań i faktycznego wydatkowania środków finansowych.
 - 3) Poprawność prowadzonej ewidencji księgowej oraz dokumentacji dotyczącej realizowanych zadań.
 - 4) Prawidłowość i terminowość rozliczenia przez Zleceniobiorcę zadań pod względem rzeczowym i finansowym.
- V. Kontrolą został objęty okres realizacji poszczególnych zadań, tj.:**
- od 1 czerwca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. – umowa nr 11-3/WMNiE/2020,
 - od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. – umowa nr 11-9/WMNiE/2020,
 - od 1 lutego 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. – umowa nr 11-11/WMNiE/2020,
- wraz ze sprawozdaniami z realizacji zadań oraz ewentualnymi zwrotami środków finansowych.
- VI. Ustalenia kontroli – ocena kontrolowanej działalności**
W okresie objętym kontrolą, Towarzystwo Słowaków w Polsce podejmowało działania i ponosiło wydatki m.in. w zakresie: zorganizowania *XXVII Dni Kultury Słowackiej w Małopolsce*, wydawania

¹t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224.

czasopisma „Život”, a także w zakresie realizacji inwestycji budowlanej pn. *Budowa Domu Kultury Słowackiej w Jabłonce Orawskiej – etap II*.

Zorganizowanie XXVII Dni Kultury Słowackiej w Małopolsce, w trakcie których zaprezentowano i rozpularyzowano kulturę słowacką w środowisku zamieszkałym przez słowacką mniejszość narodową oraz wydawanie miesięcznika „Život”, przyczyniło się do rozwoju i zachowania słowackiej tożsamości językowej, kulturalnej i narodowej Słowaków żyjących w Polsce.

Sposób prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej oraz dokumentacji finansowej skontrolowanych zadań publicznych umożliwił identyfikację poszczególnych operacji księgowych, rozliczenie przekazanych środków oraz ocenę wykonania zadań pod względem rzeczowym i finansowym. Niemniej jednak, płatności jednej faktury dotyczącej zadania inwestycyjnego dokonano z rachunku bieżącego Towarzystwa, a nie z rachunku bankowego wyodrębnionego do prowadzenia obsługi bankowej przekazanej dotacji, co było niezgodne z postanowieniami umowy dotacyjnej.

Cele określone w umowach dotacyjnych nie zostały w pełni osiągnięte. W zakresie umowy dotacyjnej 11-3/WMNiE/2020 nie zorganizowano *Konferencji naukowej 700 lat zamagurskich miejscowości, poświęconej 700-leciu pierwszej pisemnej wzmianki o Frydmanie, Kacwinie i Niedzicy* w ramach zadania pn. *XXVII Dni Kultury Słowackiej w Małopolsce*, z uwagi na wprowadzone na terenie kraju obostrzenia związane z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, przy czym nie podpisano stosownego aneksu do umowy dotacyjnej. Natomiast w zakresie umowy 11-9/WMNiE/2020 w ramach zadania pn. *Wydawanie miesięcznika „Život”* nie udokumentowano sposobu dystrybucji publikacji ww. miesięcznika, co uniemożliwiało zweryfikowanie terminowego przekazania obowiązkowych egzemplarzy uprawnionym podmiotom, tj. Bibliotece Narodowej w ciągu 5 dni, a pozostałym bibliotekom w ciągu 14 dni od momentu zakończenia procesu produkcji publikacji. Nieterminowo przekazano również dwa numery ww. miesięcznika do Biblioteki Uniwersyteckiej KUL w Lublinie.

Towarzystwo nie wykorzystało dotacji przyznanej umową Nr 11-3/WMNiE/2020 w pełnej wysokości i w związku z tym obniżyło koszt całkowity zadania z 25 145,00 zł na 20 610,79 zł, tj. o 4 534,21 zł (18,03%), ze względu na niezorganizowanie ww. konferencji naukowej w ramach zadania pn. *XXVII Dni Kultury Słowackiej w Małopolsce*. Tym samym, towarzystwo nie wykorzystało środków przeznaczonych na catering. Wobec powyższego, różnica pomiędzy kwotą obniżonej dotacji – 18 033,40 zł a kwotą faktycznie wydatkowaną – 17 932,40 zł wynosi 101,00 zł. Przy czym kwota ta mieści się w kwocie przypisanej do zwrotu z tytułu wydatkowania dotacji pobranej w nadmiernej wysokości, tj. w kwocie 1 767,40 zł powstałej z dokonania przesunięć niezgodnie z postanowieniami umowy dotacyjnej.

W zakresie zadania pn. *XXVII Dni Kultury Słowackiej w Małopolsce za nieprawidłowości* uznano:

1. dokonanie zakupu niezgodnie z zatwierdzonym kosztorysem do wniosku o udzielenie dotacji, (tj. z aneksem Nr 1), co powinno skutkować uznaniem kwoty 2 300,00 zł jako wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem;
2. dokonanie przesunięć niezgodnie z postanowieniami umowy, tj. z § 5 ust. 2 umowy dotacyjnej, co powinno skutkować uznaniem kwoty w wysokości 1 767,40 zł jako pobranej w nadmiernej wysokości;
3. sporządzenie *Sprawozdania* niezgodnie z zatwierdzonym aneksem Nr 1.

Terminowo dokonano rozliczenia zadania pn. *Wydawanie czasopisma „Život”* realizowanego w ramach umowy Nr 11-9/WMNiE/2020. Środki z uzyskanych przychodów przeznaczono na sfinansowanie świadczeń związanych z realizowanym zadaniem – wydawanie miesięcznika „Život”, jednak niektóre należności regulowano nieterminowo, co zostało uznane za nierzetelność w wykonywaniu obowiązków płatniczych.

Kontrola wykazała również w umowach Nr 11-3/WMNiE/2020 i Nr 11-9/WMNiE/2020 nieudokumentowanie faktu dokonywania negocjacji z potencjalnymi partnerami oraz analizy rynku w zakresie wyboru kontrahentów z zastosowaniem mechanizmów umożliwiających wybór

najkorzystniejszych ofert. Nie dokumentowano również czynności z przeprowadzonych negocjacji przy wyborze zleceniobiorców.

Działania Towarzystwa Słowaków w Polsce podejmowane w ramach umowy dotacyjnej Nr 11-11/WMNiE/2020 z 23 września 2021 r. na realizację przedmiotowej inwestycji budowlanej oceniono **negatywnie**. Negatywną ocenę realizacji zadania uzasadniają stwierdzone w toku kontroli następujące **nieprawidłowości**:

- zakończenie prac budowlanych związanych z realizacją etapu II inwestycji po terminie wskazanym w umowie dotacyjnej,
- dokonanie ustalenia wartości zamówienia na podstawie kosztorysów inwestorskich z sierpnia 2019 r., skutkującą błędnym oszacowaniem wartości zamówienia,
- nierzetelne opracowanie *Programu inwestycji* oraz niepoinformowanie MSWiA o zwiększeniu planowanych kosztów realizacji zadania inwestycyjnego aż o 65%, co skutkowało brakiem wiedzy Zleceniodawcy jaka była faktyczna wartość zaplanowanych prac związanych z realizacją zadania,
- niepodjęcie działań w terminie umożliwiającym aneksowanie umowy dotacyjnej, co skutkowało nieujęciem przedmiotowego wydatku w projekcie rozporządzenia Rady Ministrów w *sprawie wydatków budżetu państwa*, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego,
- nierzetelne sporządzenie Sprawozdania częściowego i końcowego z realizacji inwestycji, co skutkowało brakiem wiedzy Zleceniodawcy o faktycznych kosztach jakie planowało przeznaczyć na realizację etapu II zadania,
- nieudokumentowanie przebiegu realizacji inwestycji w postaci zdjęć, czego wymagał załącznik do wzoru Sprawozdania, co skutkowało brakiem możliwości dokonania oceny przez Zleceniodawcę realizacji zadania inwestycyjnego na etapie sprawozdawczym oceny realizacji zadania,
- wykonanie i rozliczenie części prac budowlanych sfinansowanych ze środków własnych Towarzystwa przed podpisaniem umowy z wykonawcą robót budowlanych.

Ponadto, za niewystarczające uznano działania Towarzystwa w zakresie sprawowania nadzoru nad realizacją inwestycji budowlanej pn. *Budowa Domu Kultury Słowackiej w Jabłonce Orawskiej – etap II*, z uwagi na fakt, iż wykonywanie robót budowlanych sfinansowanych ze środków dotacji odbywało się bez udziału kierownika budowy, który zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*² odpowiada za obiekt budowlany na etapie budowy. Zatem nie można stwierdzić czy roboty budowlane przebiegały prawidłowo, a także czy na terenie budowy przestrzegano przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Ponadto, prowadzenie budowy bez powołania kierownika budowy sankcjonowane jest karą grzywny w oparciu o art. 93 pkt 4 ustawy *Prawo budowlane*. Kontrola wykazała również nierzetelne prowadzenie dziennika budowy, co uniemożliwiało sprawdzenie w jaki sposób przebiegały roboty budowlane oraz potwierdzenie czy w realizacji zadania faktycznie brali udział wszyscy uczestnicy procesu budowlanego wskazanego w ustawie *Prawo budowlane*. W *Dzienniku budowy* nie dokonano również wpisu określającego stan zaawansowania i zabezpieczenia przekazywanej budowy kierownikowi budowy oraz wpisu potwierdzającego przekazanie i przejęcie obowiązków przez kierownika budowy. Nie wprowadzono również narzędzi nadzorczych w zakresie prawidłowości wykonywania/monitorowania zadań związanych z inwestycją oraz nie udokumentowano czynności związanych z pełnieniem nadzoru przez inspektora nadzoru budowlanego. Odbiór robót budowlanych związanych z realizacją etapu II inwestycji odbywał się bez udziału inspektora nadzoru budowlanego.

Jednocześnie wskazać należy, że zachodzi podstawa do poinformowania właściwego organu nadzoru budowlanego z uwagi na niedopełnienie przez inwestora obowiązków/formalności wynikających z przepisów *Prawa budowlanego*.

² Dz. U. z 2020 r., poz. 1333 z późn. zm.

Kontrola wykazała również, że nie dostosowano *Polityki rachunkowości* do obowiązujących przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości*³.

Niezależnie od powyższego, należy wskazać, że kontrolowane umowy Nr 11-3/WMNiE/2020, Nr 11-9/WMNiE/2020 oraz Nr 11-11/WMNiE/2020 zostały podpisane bez umocowania prawnego. Wiceprzewodniczący i Sekretarz Generalny Towarzystwa Słowaków w Polsce nie posiadali umocowania prawnego do podpisania ww. umów, z uwagi na wygaśnięcie ich kadencji 28 września 2019 r. Nowe wybory przeprowadzono dopiero na XIV Nadzwyczajnym Zjeździe Towarzystwa Słowaków w Polsce 6 grudnia 2020 r.

VII. Wnioski i zalecenia pokontrolne:

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz usprawnienia funkcjonowania kontrolowanej jednostki wnioskowano o:

1. Podejmowanie działań mających na celu usprawnienie procesu działalności inwestycyjnej, w szczególności poprzez:
 - ✓ przestrzeganie postanowień umowy dotacyjnej poprzez realizowanie i zakończenie prac budowlanych w terminach wynikających z zapisów umowy dotacyjnej;
 - ✓ wprowadzenie narzędzi nadzorczych w zakresie prawidłowości wykonywania/monitorowania zadań związanych z inwestycją, w tym realizowania prac budowlanych przy udziale kierownika budowy oraz dokonywanie czynności dotyczących odbioru robót budowlanych przy udziale inspektora nadzoru budowlanego;
 - ✓ dokumentowanie czynności związanych z pełnieniem nadzoru przez inspektora nadzoru budowlanego;
 - ✓ rzetelne prowadzenie dziennika budowy, w sposób umożliwiający sprawdzenie sposobu przebiegu robót budowlanych i potwierdzenie, że w realizacji zadania faktycznie brali udział uczestnicy procesu budowlanego, a także w przypadku zmiany kierownika budowy dokonywanie wpisu określającego stan zaawansowania i zabezpieczenia przekazywanej budowy, rozbiórki lub montażu;
 - ✓ rzetelne sporządzanie programów inwestycji, w tym wskazywanie jakie faktycznie roboty i koszty zaplanowano na realizację zadania, a także informowanie Zleceniodawcy o zwiększeniu planowanych kosztów realizacji zadania inwestycyjnego;
 - ✓ ustalenie wartości zamówienia na roboty budowlane na podstawie aktualnych kosztorysów inwestorskich;
 - ✓ dokonywanie odbioru robót budowlanych na podstawie kosztorysów powykonawczych;
 - ✓ rzetelne sporządzanie sprawozdań z realizacji inwestycji oraz dokumentowanie przebiegu realizacji inwestycji w postaci zdjęć, zgodnie z załącznikiem do wzoru Sprawozdania;
 - ✓ wykonywanie i rozliczanie prac budowlanych po podpisaniu umowy.
2. Zapewnienie dokonywania wydatków ze środków przyznanych dotacji zgodnie z określonym w umowie przeznaczeniem.
3. Dokonywanie przesunięć środków pochodzących z dotacji pomiędzy pozycjami, zgodnie z postanowieniami umowy dotacyjnej.
4. Wykonywanie operacji finansowych związanych z realizacją zadania publicznego z konta wyodrębnionego do prowadzenia obsługi bankowej przyznanej dotacji.
5. Rzetelne opracowywanie wniosków o udzielenie dotacji.
6. Podejmowanie w stosownych terminach działań umożliwiających skuteczne aneksowanie umowy dotacyjnej.

³ t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 351 z późn. zm., t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217.

7. Dokumentowanie sposobu dystrybucji publikacji miesięcznika „Život” oraz terminowe przekazywanie obowiązkowych egzemplarzy uprawnionym podmiotom, tj. Bibliotece Narodowej w ciągu 5 dni, a pozostałym bibliotekom w ciągu 14 dni od momentu zakończenia procesu produkcji publikacji.
8. Przestrzeganie zapisów ustawowych w przypadku konieczności stosowania ustawy *Pzp*.
9. Dostosowanie *Polityki rachunkowości* do zasad wynikających z ustawy *o rachunkowości*.
10. Rzetelne wykonywanie obowiązków płatniczych poprzez terminowe regulowanie należności.
11. Rzetelne sporządzanie *Sprawozdania z realizacji zadania*, w tym zgodnie z kosztorysem zadania wynikającym z postanowień umowy dotacyjnej.
12. Dokumentowanie faktu dokonywania negocjacji z potencjalnymi partnerami oraz analizy rynku w zakresie wyboru kontrahentów.
13. Sporządzanie protokołów odbioru potwierdzających wykonanie przedmiotu umów cywilnoprawnych.
14. Opracowanie zasad/kryteriów dotyczących zawierania umów cywilnoprawnych.